

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗБУДОВИ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ СТРУКТУРИ ПІДПРИЄМСТВА

Білик Вероніка Андріївна,

*студентка кафедри маркетингу та поведінкової економіки,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: bilykva@krok.edu.ua*

Кириченко Оксана Сергіївна,

*кандидат економічних наук, доцент кафедри управлінських технологій,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: oksanaKS@krok.edu.ua,
ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-5244-8323>*

Організаційна структура управління як невід’ємна складова системи економікоорганізаційних відношень суб’єктів господарювання, визначає умови розвитку їх різних підрозділів, відіграє провідну роль у досягненні визначених цілей і в значній мірі обумовлює порядок взаємодії цих ланок, можливості використання переваг від постійного оновлення всіх їх складових. Організаційні структури управління безпосередньо впливають на рівень використання потенціалу сучасних знарядь праці і, насамперед, техніки і технології останніх поколінь. Ці фактори значно впливають на якість виконання основних функцій управління виробничо-господарською діяльністю підприємства.

Місце організаційної структури управління в системі організаційно-економічних відносин визначає особливу важливість її корінного вдосконалення і послідовного приведення у відповідність з вимогами розвитку виробництва. Адже саме в результаті її раціональної побудови досягається найбільш повна реалізація стратегічних цілей підприємства, проведення прогресивних змін в економіці, переведення її на якісно нову організаційно-економічну і технічну основу. Реалізація напрямків перебудови господарського механізму на ринкових засадах органічно пов’язана з активним використанням відповідних прийомів і способів формування та раціоналізації організаційних структур управління суб’єктами господарювання [1]. Ці прийоми і способи насамперед призначені для створення передумов ефективного застосування прогресивних методів і техніки управління, активізації персоналу і, в кінцевому рахунку, рішення завдань оновлення виробництва на основі інноваційних впроваджень [2]. Вони повинні забезпечувати подолання труднощів і проблем в налагодженні дієвого організаційно-економічного механізму, що породжуються недоліками раніше сформованих організаційних структур управління, діяльності конкретних органів і підрозділів апарату управління в цілому на підприємстві і кожному конкретному виробничому підрозділі [3]. На сьогоднішній день вченими та фахівцями обґрунтований широкий набір різноманітних методів побудови і поліпшення організаційних структур управління підприємствами, що включають конкретні положення щодо практичного використання різних методів, підготовлені методичні матеріали.

Зазначені властивості сформованих методів формування та вдосконалення організаційних структур управління пояснюються рядом факторів [4]. Насамперед особливостями розвитку вітчизняної промисловості в умовах становлення ринкової економіки, коли в багатьох випадках законсервувалася на підприємствах традиційна структура виробництва, що вимагало застосування загальноприйнятих структур управління. Іншими словами, відтворення традиційної форми побудови виробництва вело певною мірою до тиражування раніше прийнятої схеми структури управління. Таким чином, основним призначенням методів формування таких структур практично ставала всього лише певна модифікація колись розроблених типових схем. Специфічними особливостями характеризувався і процес вдосконалення організаційних структур управління. Цей процес, як правило, зводився до деяких змін в окремих управлінських підрозділах і не охоплював всю систему управління суб'єкта господарювання в цілому [5]. При цьому структурні зміни як у виробництві, так і в управлінні нерідко відбувалися без урахування їх взаємних потреб, поза зв'язку один з одним. Переважна частина таких методів також призначалася головним чином для вирішення питань удосконалення організаційних структур управління основною ланкою - підприємствами і не торкалася відповідних проблем на більш високих рівнях управління виробництвом. Ці рівні перетворилися практично в організаційні надбудови, інваріантні до особливостей реального виробництва, його розвитку і функціонування, їх діяльність зводиться значною мірою до інформаційного процесу. Обмеженість видів виробничо-господарських підрозділів, відносна простота "налаштування" типових схем зумовили можливість використання на практиці в основному простих методів створення і вдосконалення організаційних структур управління. Повільні темпи внутрішніх структурно-організаційних змін основної маси суб'єктів господарювання також не висували нових вимог до розробки більш досконалих методів побудови організаційних структур управління. У зв'язку з цим значне число рекомендацій і пропонування нових схем використовувалося фактично лише на окремих об'єктах і не набуло широкого поширення.

У той же час діючі традиційні організаційні структури нерідко створюють бар'єри на шляху покращення використання виробничого обладнання, досягнення належної збалансованості між його окремими групами. Про це свідчать численні факти сформованих диспропорцій у виробничих потужностях які забезпечують основне і обслуговуюче виробництво окремих виробничих підрозділів і підприємств в цілому. Саме діючі організаційні структури управління стали серйозною перешкодою в забезпеченні повної та ефективної завантаженості сучасної високопродуктивної техніки. Подолання таких протиріч настійно вимагає докорінного вдосконалення методичної основи формування організаційних структур управління виробництвом. Реалії розвитку вітчизняного промислового виробництва свідчать про те, що в розробці методичного забезпечення важливої ланки вдосконалення господарського механізму – створення ефективної системи організаційних

структур управління підприємств і територіально-виробничих комплексів є суттєві недоліки.

Найважливішим у розробці структур управління все більше стає рішення проблем взаємозв'язку організації виробництва та управління, забезпечення відповідності процесів їх розвитку і вдосконалення. Необхідно так налагодити ці процеси, щоб функціонування організаційних структур управління формувало конкретні напрями послідовного поліпшення побудови виробництва, створювало передумови для найбільш повного і ефективного використання потенціалу сучасних знарядь праці. Потрібна підготовка глибоко і всебічно підготовлених фахівців які вирішують проблеми пов'язані з цими процесами. Все ще не отримала належної розробки проблема розподілу повноважень і відповідальності за вирішення питань формування та вдосконалення організаційних структур між різними рівнями управління виробництвом. Мова йде про уточнення функцій і завдань, сфери діяльності, а також про розподіл повноважень між рівнями управління. Тому у розробці методів формування та вдосконалення структур управління ключовою є проблема синтезу процесів побудови цих структур і вибору прогресивних форм організації виробництва. Особливий сенс ця проблема набуває насамперед на рівні взаємодії підприємств. Іншими словами, мова йде про збалансований розвиток всіх технологічних переділів не просто в рамках окремих виробничих підприємств і корпорацій, а в масштабах більш великих територіально-виробничих комплексів. Необхідність органічного взаємозв'язку структур виробництва і управління стала особливо очевидною, коли в промисловості розвернувся процес створення технопарків і технополісів. Саме тут відповідне налаштування структурних ланок відкриває найбільш широкі можливості для ефективного і повного використання виробничого потенціалу. Сформована ситуація певною мірою обумовлена, з одного боку, загальними можливостями організованих структурних ланок промисловості і, з іншого, ставленням до потреб розвитку територіально-виробничих комплексів державних органів влади.

Дійсно, знову створені територіально-виробничі об'єднання (технопарки) в переважній кількості випадків не мали можливості для вирішення складних науково-технічних питань і проведення проектно-дослідницьких робіт. До того ж труднощі в придбанні нового обладнання не завжди дозволяли їм здійснювати повноцінне технічне переозброєння виробництва. Це, в свою чергу, зумовлювало збереження незмінною виробничу структуру окремих ланок територіально-виробничих комплексів і складності в побудові їх належної організаційної структури управління виробництвом.

Список використаних джерел:

1. Дафт Р. Менеджмент. СПб.: Питер, 2008. 864 с.
2. Мельник О.Г. Основи менеджменту: Підручник. К.: Академвидав, 2007. 462 с.
3. Мескон, Майкл Х., Альберт, Майкл, Хедоури, Франклин Основи менеджмента. М.: ООО И.Д. Вильямс, 2007. 672 с.
4. Орбан-Лембрик Л.Е. Психологія управління: Посібник. К.: Академвидав, 2003. 568 с.
5. Результативный менеджмент. Как построить эффективную систему управления/ Москва: Омега-Л, 2006. – 218 с.